

VEȘTI

La Roma și la Teheran

„Antigona” – recreată în tradiție iraniană și șiiită

Antigona, tragedia lui Sofocle din secolul al V-lea î.Chr. recreată în tradiția poetică iraniană și în cea a misticismului religios șiiit, s-a bucurat de un adevărat triumf la Teheran. Imensul teatru Vahad (care funcționează înaintea revoluției islamice din 1979 ca Operă), s-a dovedit neîncăpător, peste 1000 de oameni luându-l cu asalt pentru a urmări revolta fiicei lui Oedip, contra inumanității legilor și pentru a se bucura de oferta de dramatism, muzică, dans și de bogăția de ritmuri și culori a acestei montări. Spectacolul iranian a fost realizat (în doar șase săptămâni!) de către o femeie, Pari Saberi. Autoare dramatică, romancieră, traducătoare și care a studiat în Franța, înainte de revoluție, ea este totodată și directoarea teatrului „Ainech” („Oglinda”).

Premiera absolută a *Antigonei* doamnei Saberi nu a avut loc la Teheran, ci la Colosseum, la Roma, spectacolul fiind coproducție italo-iraniană în anul sărbătoririi Mileniului.

„Am fost entuziasmată de acest proiect irano-italian. Scenografiile mele au fost lucrătorii care au ridicat acum 2000 de ani Colosseumul. Dar, la Teheran, a trebuit să imaginez, să construiesc, un alt decor, mai încărcat”.

Antigona, jucată alternativ de Sanam Nekoueghbal și Farnaz Jahansouz, ca și toate actrițele din distribuție, poartă pe cap vălul la care obligă legea islamică. „Dar – explică doamna Saberi – prin magia estetică, această femeie de 20 de ani, care moare pentru a nu trăda morala, care a sfidat legile inumane îngropându-l pe fratele său *Polynice* – este o femeie luplâtoare și seducătoare”. Îmbrăcată într-un roșu exploziv *Antigona* iraniană „nu propune imaginea femeii cu voal pe chip”.

Spectacolul propus de Pari Saberi – unde replicile corului sunt clamate și puse în scenă precum întrecerile poetice iraniene, inspirate de opera lui Hafez (din secolul al XIV-lea) dar și din cea a poetului modern Sohrab Sepheri – are ca element de noutate și faptul că face din *Antigona*, din logodnicul ei *Hemon* și mama acestuia, *Eurydice*, niste martiri în tradiția mistică musulmană șiite din Iran (din Achoura). Pentru a recrea *Antigona*, Pari Saberi a apelat și la limbajul și expresivitatea „Tazieh-ului” (Doliu), singurul teatru religios musulman, o procesiune similară misterelor medievale.

N.S.

Centenarul Eduardo de Filippo

Italienii marchează împlinirea unui secol de la nașterea unuia dintre marii lor dramaturgi printr-un „an” care îi este consacrat în întregime. Anul Eduardo de Filippo a început la 24 mai 2000 și se va termina la aceeași dată în anul în curs.

Opera de actor, dramaturg, regizor și scenarist a autorului *Filumenei Marturano* a fost comentată elogios în cadrul unui an de colocvii și mese rotunde – printre care cele de la Universitatea La Sapienza din Roma, animate de către Dario Fo (fericitul laureat al Premiului Nobel), și scriitorul austriac Peter Handke.

Piese sale au beneficiat de numeroase montări de ținută, de la Neapole, urbea sa natală (imortalizată printr-o piesă intitulată *Neapole, orașul milionarilor*), la Florența, Torino, Padova, Bologna și Roma.

Centenarul „Eduardo de Filippo” a adus în atenție și filmele realizate după opera sa dramatică, ca și după scenariile proprii, sau cele în care Eduardo a jucat cu succes (filme care au fost prezentate cu acest prilej în versiuni restaurate). Au apărut și primele trei volume dintr-o nouă ediție critică a operei sale integrale.

N.S.